COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 28.10.2019
COM(2019) 548 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

privind implementarea, rezultatele și evaluarea generală a Anului European al Patrimoniului Cultural 2018

1. INTRODUCERE

1.1. Context: Patrimoniul cultural al Europei ca resursă pentru Europa

Uniunea Europeană a desemnat anul 2018 drept Anul European al Patrimoniului Cultural (denumit în continuare „EYCH 2018").

Patrimoniul cultural al Europei „reprezintă o sursă comună de memorie, de înțelegere, de identitate, de dialog, de coeziune și de creativitate pentru Europa"[1]. Acesta „înglobează un spectru amplu de resurse moștenite din trecut, sub toate formele și aspectele – materiale, imateriale și digitale (create sub formă digitală și digitizate), inclusiv monumente, situri, peisaje, competențe, practici, cunoștințe și expresii ale creativității umane, precum și colecții conservate și gestionate de organisme publice și private precum muzeele, bibliotecile și arhivele. Patrimoniul cultural include, de asemenea, patrimoniul cinematografic"[2].

Ca regiune, Uniunea Europeană reprezintă mai mult de o treime din Lista patrimoniului mondial UNESCO[3] și un sfert din Lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității[4]. Până în prezent, 38 de situri au primit marca patrimoniului european[5] pentru rolul pe care l-au jucat în istoria europeană. Există 33 de itinerarii culturale certificate ale Consiliului Europei[6]. Europeana, platforma digitală europeană pentru patrimoniul cultural, facilitează accesul la 54 de milioane de elemente culturale provenind de la 3 700 de instituții culturale europene. În ceea ce privește patrimoniul natural - o parte importantă a patrimoniului cultural -, rețeaua Natura 2000, cu 27 000 de situri protejate, acoperă 18 % din suprafața terestră a UE și aproape 6 % din teritoriul marin al acesteia.

Patrimoniul cultural constituie, de asemenea, o resursă pentru Europa. Peste 300 000 de persoane sunt angajate în sectorul patrimoniului cultural al UE iar 7,8 milioane de locuri de muncă din UE au o legătură indirectă cu patrimoniul (de exemplu, interpretarea și securitatea).

Prezentul raport oferă o imagine de ansamblu cu privire la punerea în aplicare și la rezultatele Anului european al patrimoniului cultural 2018, în conformitate cu articolul 10 din Decizia (UE) 2017/864 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 mai 2017[7].

---

1 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32017D0864
2 Ibidem
3 http://whc.unesco.org/en/list/?&delisted=1
4 https://ich.unesco.org/en/lists
5 https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/heritage-label_en
6 Consiliul Europei, 2017
7 A se vedea mai sus, nota de subsol 1

1.2. Obiectivele Anului European al Patrimoniului Cultural 2018

Decizia (UE) 2017/864 a Parlamentului European și a Consiliului privind Anul european al patrimoniului cultural (2018)[8] (denumită în continuare „decizia EYCH") a stabilit obiective generale și specifice.

Obiectivul principal al anului european a fost acela de a încuraja împărtășirea și prețuirea patrimoniului cultural bogat și divers al Europei, de a sensibiliza opinia publică cu privire la istoria și la valorile noastre comune, precum și de a consolida sentimentul de apartenență la un spațiu european comun.

Deziderateleg enerale ale anului european au fost încurajarea și sprijinirea eforturilor Uniunii, ale statelor membre și ale autorităților regionale și locale, în cooperare cu sectorul patrimoniului cultural și cu societatea civilă, în direcția protejării, conservării, reutilizării, îmbunătățirii, valorificării și promovării patrimoniul cultural al Europei, și, în special:

- contribuția la promovarea rolului patrimoniului cultural al Europei drept componentă fundamentală a diversității culturale și a dialogului intercultural […];
- consolidarea contribuției patrimoniului cultural al Europei la societate și la economie prin potențialul său economic direct și indirect […];
- contribuția la promovarea patrimoniului cultural ca element important al relațiilor dintre Uniune și țările terțe[9] [...].

1.3. Sondajul Eurobarometru privind patrimoniul cultural

Pentru a pregăti anul european, la finalul anului 2017 a fost efectuată o ediție specială a sondajului Eurobarometru[10]. Sondajul a avut drept obiectiv evaluarea atitudinilor și opiniilor europenilor cu privire la patrimoniul cultural.

Acesta a demonstrat că europenii:

- consideră că patrimoniul cultural este important atât pentru ei personal (84 %), cât și pentru comunitatea lor (84 %), pentru regiunea lor (87 %), pentru țara lor (91 %) și pentru UE în ansamblu(80 %);
- consideră că autoritățile publice ar trebui să aloce mai multe resurse patrimoniului cultural (74 %) și că autoritățile publice, inclusiv UE, ar trebui să facă tot posibilul pentru a proteja patrimoniul cultural;

- se mândresc cu patrimoniul cultural (82 %) și sunt de acord că acesta poate îmbunătăți calitatea vieții (71 %) și sentimentul de apartenență la Europa (70 %).

2. IMPLEMENTAREA ANULUI EUROPEAN AL PATRIMONIULUI EUROPEAN 2018

Pentru implementarea Anului European al Patrimoniului Cultural 2018 a fost adoptată o abordare descentralizată.

8 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32017D0864
9 Decizia (UE) 2017/864
10 https://europa.eu/cultural-heritage/toolkits/special-eurobarometer-europeans-and-cultural-heritage_en

2.1. Guvernanța Anului European al Patrimoniului Cultural 2018

La nivel național, anul european a fost coordonat de „coordonatori naționali”, reprezentând țările participante - toate cele 28 de state membre, precum și nouă țări asociate (Albania, Bosnia și Herțegovina, Republica Macedonia de Nord, Islanda, Muntenegru, Norvegia, Elveția, Georgia și Serbia).

La nivel european, implementarea Anului european a reprezentat un efort comun al Comisiei Europene (până la 15 DG-uri), al Parlamentului European, al Consiliului Uniunii Europene, al Comitetului Regiunilor și al Comitetului Economic și Social European. Comisia a asigurat coordonarea anului european la nivelul Uniunii.

Comisia Europeană a fost asistată de un grup de 38 de organizații ale societății civile („comitetul părților interesate”), selectate printr-un proces deschis și transparent, în urma unui apel deschis de participare. La acest proces au participat și UNESCO și Consiliul Europei.

În perioada 2017-2018, Comisia a convocat șase reuniuni ale comitetului părților interesate și ale coordonatorilor naționali pentru a coordona derularea Anului european; la reuniuni au participat și reprezentanți ai Parlamentului European, în calitate de observatori.

2.2. Resursele

În conformitate cu Decizia (UE) 2017/864 menționată anterior, Anului European al Patrimoniului Cultural 2018 i-a fost alocat un buget de 8 milioane EUR pentru perioada 2017-2018. O mare parte a bugetului a permis finanțarea unei cereri specifice pentru proiectele de cooperare din cadrul programului Europa creativă (4,8 milioane EUR). În plus, Comisia a utilizat acest buget pentru a sprijini proiecte la nivel european, precum cooperarea cu ICOMOS în ceea ce privește standardele de calitate ale UE pentru intervențiile asupra patrimoniului cultural[11], proiectul WeAre#EuropeForCulture[12], proiectul Faro Way împreună cu Consiliul Europei[13] și proiectul comun UE-UNESCO privind responsabilizarea tinerilor în ceea ce privește patrimoniul[14]; o campanie de comunicare și un sondaj Eurobarometru[15] (în total 2,8 milioane EUR). Bugetul rămas a acoperit o serie de activități de sprijin și coordonare.

3. ACTIVITĂȚILE-CHEIE

3.1. Campania de comunicare

La nivelul UE a fost organizată o campanie de comunicare. Principalele categorii public vizate au fost copiii de vârstă școlară (10-15 ani) și persoanele tinere (15-25 de ani).

Materialele de comunicare puse la dispoziția tuturor statelor membre ale UE în limbile lor respective au inclus elemente de identitate vizuală împreună cu un logo conceput special pentru anul european în toate cele 24 de limbi ale UE, un slogan - „Patrimoniul nostru: unde trecutul întâlnește viitorul”, un site web[16], materiale de comunicare tipărite și audiovizuale în toate limbile UE, precum și un set de instrumente pentru profesori[17]. În plus, a fost creat un

11 http://openarchive.icomos.org/2083/
12 https://www.photoconsortium.net/we-are-europeforculture/
13 https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/the-faro-way
14 https://en.unesco.org/news/new-network-young-cultural-heritage-professionals-emerges-unescoeu-project
15 http://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/S2150_88_1_466_ENG
16 https://europa.eu/cultural-heritage/
17 https://europa.eu/learning-corner/home_ro

buletin informativ bilunar la care s-au înscris peste 8 000 de persoane (cei mai mulți abonați fiind cei din Spania, Italia, Belgia, Grecia și Franța).

Campania de pe platformele de comunicare socială a ajuns la aproximativ 18 milioane de persoane, majoritatea fiind tineri (18-24 și 25-34 de ani, reprezentând aproximativ 31-35 % din fiecare grupă de vârstă). În 2018, hashtagul #EuropeForCulture a apărut de 146 000 de ori pe platformele de comunicare socială.

Anul European al Patrimoniului Cultural s-a bucurat, de asemenea, de multă atenție în mass-media tradițională tipărită (26 544 de articole în presă, pentru un public agregat format din 5,3 milioane de cititori online). ARTE a pus la dispoziție un playlist EYCH 2018 în cinci limbi.

3.2. Evenimentele și inițiativele la nivel de stat membru și la nivelul UE

În total, în 2018, au fost organizate peste 23 000 de evenimente la care au participat peste 12,8 milioane de persoane (11,7 milioane de participanți la evenimente organizate de statele membre și de părțile interesate și 1,1 milioane de participanți la evenimente organizate de instituțiile UE)[18]. Marca patrimoniului european 2018 a fost acordată unui număr de peste 13 000 de evenimente (inclusiv celor 2 300 de evenimente organizate doar în Irlanda).

În plus, țările terțe asociate anului european au organizat peste 620 de inițiative și evenimente, atrăgând peste 600 000 de participanți.

Cei 38 de membri ai comitetului părților interesate, inclusiv UNESCO și Consiliul Europei, au organizat 475 de evenimente și inițiative, implicând aproape 400 000 de participanți. Una dintre inițiativele principale a fost reuniunea la nivel înalt privind patrimoniul cultural european „Patrimoniu comun, valori comune”, care a avut loc la Berlin, în iunie 2018, și care a culminat cu „Apelul la acțiune de la Berlin”, intitulat „Patrimoniul cultural pentru viitorul Europei”, semnat de peste 2 200 de cetățeni și organizații[19].

Parlamentul European a organizat o conferință la nivel înalt și o reuniune a comisiei interparlamentare dedicate patrimoniului cultural european. Comitetul Economic și Social European și Comitetul European al Regiunilor au organizat, de asemenea, mai multe evenimente și activități de comunicare specifice.

3.3. Proiectele finanțate de UE și zece inițiative europene

Comisia a lansat o cerere de propuneri specifică în cadrul programului Europa creativă. Ca urmare, au fost selectate 29 de proiecte de cooperare transnațională din 77 de proiecte depuse, în valoare totală de 4,8 milioane EUR[20].

Cererea obișnuită de propuneri de cooperare din cadrul programului Europa creativă 2018 a fost deschisă și propunerilor vizând patrimoniul cultural. Ca urmare, în 2018, au fost acordate în total 10,3 milioane EUR unui număr de 35 de proiecte privind patrimoniul cultural prin intermediul programului Europa creativă, comparativ cu 4,9 milioane EUR unui număr de 16 proiecte în 2016.

---

[18] Estimări bazate pe rapoartele trimestriale de monitorizare, inclusiv pe datele colectate de la coordonatorii naționali ai statelor membre ale UE, de la organizațiile membre ale comitetului EYCH al părților interesate, precum și pe informațiile primite de la instituțiile UE

[19] http://www.europanostra.org/wp-content/uploads/2018/06/Berlin-Call-Action-Cultural-Heritage-Future-Europe.pdf

[20] Cererea de proiecte s-a axat pe două teme: consolidarea sentimentului de apartenență la un spațiu european comun (12 proiecte – 41 % din finanțarea totală) și promovarea patrimoniului cultural ca sursă de inspirație pentru creația artistică contemporană (17 proiecte – 59 % din finanțarea totală)

În plus, acțiunile în domeniul patrimoniului cultural au primit finanțări semnificative prin intermediul mai multor programe ale UE, astfel cum se prevede la articolul 8 din Decizia (UE) 2017/864. Anul european a reprezentate o prioritate orizontală a programului Erasmus+ 2018, iar Erasmus+ a acordat aproape 92 de milioane EUR celor 965 de proiecte de cooperare și mobilitate care vizează patrimoniul cultural.

Inițial, patrimoniului cultural i se alocase o sumă estimată de 6 miliarde EUR din Fondul de coeziune, aferentă perioadei 2014-2020. Platforma de date privind Fondul de coeziune prezintă date actualizate privind investițiile FEDR în acțiuni în domeniul patrimoniului cultural[21]. În 2018 și în 2019, programul Orizont 2020 a alocat până la 100 de milioane EUR proiectelor de cercetare privind patrimoniul cultural. Finanțarea UE în domeniul mediului prin programul LIFE, cu accent pe siturile Natura 2000, a jucat, de asemenea, un rol important pe parcursul anului european, la fel ca programele pentru turism cultural[22] [23]și cetățenie, prin intermediul programului „Europa pentru cetățeni".

Politica agricolă comună a susținut în egală măsură, prin Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), multe inițiative legate de patrimoniul cultural rural.

În final, în 2018, Comisia și-a continuat sprijinul politic și financiar acordat platformei Europeana, platforma culturală online paneuropeană.

Pentru a completa aceste eforturi de finanțare, Comisia a derulat proiecte și inițiative politice pe termen lung care au vizat zece teme („zece inițiative europene"). Acestea au fost puse în aplicare în colaborare cu Consiliul Europei, cu UNESCO, precum și cu alți parteneri și organizații ale părților interesate.

3.4. Inițiativele la nivel transnațional

În Anul European al Patrimoniului Cultural 2018, la nivel transfrontalier, au fost dezvoltate numeroase inițiative europene ale părților interesate și ale coordonatorilor naționali.

Printre exemple se numără #Ode2JoyChallenge[24], organizată de Europa Nostra (25 de țări); evenimentul „Work It Out"[25], al European Route of Industrial Heritage (Ruta europeană a patrimoniului industrial), cu participarea a 3 000 de tineri care au dansat simultan în 10 țări din Europa – și inițiativa „Torța[26]", coordonată de organizația Future of Religious Heritage (Viitorul patrimoniului religios), care a reunit amintiri și povești personale ale oamenilor, legate de patrimoniul religios.

Mai există două exemple de inițiative organizate de statele membre, care s-au răspândit în Europa: „Rendez-vous aux Jardins[27]", coordonată de Ministerul francez al culturii (16 țări) și „Ringing the Bells[28]" (Să sune clopotele), lansată de Comitetul patrimoniului cultural din Germania (800 de clopote au sunat simultan în 25 de țări cu ocazia Zilei internaționale a păcii, la 21 septembrie 2018).

---

21 https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/9gyi-w56p

22 Programul pentru competitivitatea întreprinderilor și pentru întreprinderile mici și mijlocii https://ec.europa.eu/growth/smes/cosme_en

23 02 02 77 21 Acțiunea de pregătire Produse transnaționale de turism cultural european

24 https://www.europanostra.org/ode-joy-challenge/

25 https://www.erih.net/projects/erih-dance-event-work-it-out/

26 https://www.frh-europe.org/projects/frh-torch/more-information/

27 https://rendezvousauxjardins.culture.gouv.fr/

28 https://sharingheritage.de/en/projects/friede-sei-ihr-erst-gelaeute-ringing-the-bells/

3.5. Dimensiunea globală a Anului european 2018

Anul european a avut un impact global. Țările din Balcanii de Vest (Albania, Bosnia și Herțegovina, Republica Macedonia de Nord, Muntenegru și Serbia), precum și Georgia, Islanda, Norvegia și Elveția, s-au asociat anului european.

Anul european a sprijinit, de asemenea, consolidarea capacităților pentru sectorul patrimoniului din întreaga lume[29].

Delegațiile UE din întreaga lume au contribuit, prin diferite activități, la îmbunătățirea profilului internațional al Anului european.

4. REZULTATELE POLITICII LA NIVELUL UE

În afară de seria de evenimente desfășurate în Europa și în afara acesteia, anul european a înregistrat numeroase realizări și rezultate la nivel de politici.

4.1. Angajament pentru patrimoniul cultural

Anul european a lansat o serie de inițiative pentru a implica generațiile mai tinere și mai în vârstă, profesioniștii și comunitățile locale în domeniul patrimoniului cultural și în dimensiunea europeană a acestuia. Aceste realizări includ următoarele:

- 30 de milioane de cetățeni au participat la cele 60 000 de evenimente din cadrul ediției speciale a Zilelor europene ale patrimoniului, dedicată Anului european[30];
- Europeana a pus în aplicare numeroase activități de comunicare pentru a sprijini accesibilitatea digitală a resurselor de patrimoniu;
- un premiu special, ca parte a premiului Comisiei Europene Access City Awards 2019[31], care a fost acordat orașelor Vilborg (Danemarca) și Monteverde (Italia) pentru îmbunătățirea accesibilității pentru persoanele cu handicap;
- Centrul Comun de Cercetare al Comisiei Europene a dezvoltat instrumente noi pentru a încuraja implicarea cetățenilor în domeniul patrimoniului cultural: platforma online „Story Maps”[32] (informații interactive și ușor accesibile cu privire la inițiativele Uniunii Europene privind patrimoniul cultural din Europa) și aplicația web „Cultural gems”(Nestemate culturale)[33] pentru a împărtăși și extinde cunoștințele despre spațiile culturale din orașele europene;
- „Patrimoniul cultural” a fost tema prioritară din 2018 a programelor eTwinning, comunitatea profesorilor și a școlilor din Europa. Cartea eTwinning „Patrimoniul cultural european prin eTwinning”[34] a prezentat exemple de proiecte și activități; la conferința finală au participat 600 de persoane;

---

29 - Proiecte: sprijinirea creării unei rețele durabile de operatori în domeniul patrimoniului prin intermediul „Rutei patrimoniului cultural din Balcanii de Vest”;
- consolidarea capacităților de combatere a traficului cu obiecte de patrimoniu, a jafurilor și a distrugerii patrimoniului în Irak, Libia, Siria și Yemen, printr-un proiect comun cu UNESCO; și
- abordarea obiectivelor cheie de dezvoltare în Iran, în Afganistan și în Asia Centrală, prin coridoarele patrimoniului Drumului Mătăsii (sprijin financiar de 3,4 milioane EUR).
https://en.unesco.org/silkroad/about-silk-road

30 O broșură cu 101 idei de evenimente pentru a participa la Zilele europene ale patrimoniului 2018 - https://europa.eu/cultural-heritage/toolkits/101-event-ideas-european-heritage-days_en

31 https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=ro&pubId=8208&furtherPubs=yes

32 http://eu-commission.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=e3e538d4e4b743c8a6bc7a363fbc2310

33 https://culturalgems.jrc.ec.europa.eu

34 https://www.etwinning.net/eun-files/eTwinning%20book_RO.pdf

- în sprijinul profesorilor de orice materie sau disciplină au fost aduse un set de instrumente și un joc online în toate limbile UE, pentru a aduce patrimoniul cultural în sălile de clasă[35];
- 15 000 de tineri europeni au descoperit patrimoniul cultural al Europei prin inițiativa pilot DiscoverEU;
- tineri voluntari au participat la proiecte legate de patrimoniu prin intermediul Corpului european de solidaritate.

4.2. Durabilitatea patrimoniului cultural

Pe parcursul anului 2018, Comisia Europeană și organizațiile partenere au pus în aplicare o serie de acțiuni pentru ca patrimoniul cultural să fie integrat în politicile care vizează mediul, arhitectura și urbanismul. Aceste realizări includ următoarele:

- declarația de la Leeuwarden[36] privind reutilizarea adaptativă a patrimoniului construit;
- un catalog al celor mai bune practici în ceea ce privește utilizarea investițiilor din Fondul european de dezvoltare regională, inclusiv din programele Interreg, pentru a proteja, a reutiliza, a consolida și a promova mai bine patrimoniul cultural[37];
- raportul[38] privind conexiunile dintre patrimoniu și rețeaua[39] Natura 2000[40];
- recomandări politice[41] pentru turismul cultural durabil, împreună cu o nouă definiție a turismului cultural durabil;
- 18 destinații europene de excelență[42] au primit un premiu EDEN pentru dezvoltarea unei oferte turistice specifice bazate pe bunurile culturale materiale locale[43];
- „World Heritage Journeys in the EU" (Traseele patrimoniului mondial din UE) în cooperare cu UNESCO, care leagă 34 de situri reprezentative și mai puțin cunoscute ale patrimoniului mondial UNESCO din 19 țări europene[44];
- 6 proiecte transnaționale cu 46 de beneficiari au promovat produse turistice transnaționale legate de patrimoniul cultural european utilizând tehnologiile specifice industriilor culturale și creative[45];
- „Declarația de la Barcelona"[46] pentru a îmbunătăți durabilitatea și competitivitatea impactului social și cultural al turismului în Europa.

4.3. Protecția patrimoniului cultural

EYCH 2018 a inițiat o mobilizare la scară largă pentru a îmbunătăți modul în care este protejat patrimoniul cultural la nivel european. Aceste realizări includ următoarele:

---

35 https://europa.eu/learning-corner/sites/teachers2/files/files/eych-2018-toolkit-teachers_ro.pdf

36 https://europa.eu/cultural-heritage/news/declaration-adaptive-reuse-built-heritage-adopted_en

37 Cartea electronică „Connecting Cultures, Connected Citizens" (Conectarea culturilor, cetățeni conectați) - http://www.interact-eu.net/library/e-book-connecting-cultures-connected-citizens/pageflip

38 https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/links_natural_cultural_heritage_en.htm

39 http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/case_study_natura2000_cultural_heritage.pdf

40 https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/index_en.htm

41 Recomandări ale Grupului de lucru pentru metoda deschisă de coordonare cu privire la turismul cultural durabil. A se vedea https://europa.eu/cultural-heritage/toolkits/sustainable-cultural-tourism-recommendations_en

42 https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/eden/about/themes_en#y2017

43 https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/eden/about/themes_en#y2017

44 https://visitworldheritage.com/en/eu/

45 https://ec.europa.eu/docsroom/documents/29223

46 Inițiată de NECSTouR, în cooperare cu Comisia europeană a turismului, Europa Nostra, European Cultural Tourism Network (Rețeaua europeană de turism cultural) cu sprijinul European Heritage Alliance 3.3.
A se vedea: http://necstour.eu/news/barcelona-declaration-"better-places-live-better-places-visit"-necstour's-legacy-2018-european

- „Principiile europene de calitate pentru intervenții finanțate din fonduri europene cu potențial impact asupra patrimoniului cultural”, în cooperare cu ICOMOS[47];
- un studiu privind protejarea patrimoniului cultural împotriva dezastrelor naturale și a dezastrelor provocate de om - prima cartografiere a strategiilor și a instrumentelor de la nivelul UE care contribuie la punerea în aplicare a Cadrului de acțiune de la Sendai pentru reducerea riscurilor de dezastre și care deschide calea către îmbunătățirea cooperării între statele membre[48];
- proiecte de cercetare și de consolidare a capacităților pentru a îmbunătăți înțelegerea riscurilor pe care le reprezintă dezastrele față de patrimoniul cultural[49] și pentru a consolida măsurile de prevenire;
- un studiu privind comerțul ilegal cu bunuri culturale și utilizarea tehnologiilor disponibile pentru combaterea acestuia; contribuția la o înțelegere mai profundă a acestei activități infracționale și a modului în care ea poate fi redusă[50];
- un set de instrumente dezvoltat în cooperare cu UNESCO pentru funcționarii din sectorul judiciar și din serviciile de aplicare a legii cu privire la combaterea comerțului ilegal cu bunuri culturale[51];
- evaluarea posibilității de a promova utilizarea programului UE de observare a Pământului, Copernic, pentru conservarea, monitorizarea și gestionarea patrimoniului cultural[52];
- mobilizarea sectoarelor de conservare a patrimoniului cultural și istoric pentru acțiuni climatice, în sprijinul Acordului de la Paris cu privire la acțiunea „Mobilizarea patrimoniului climatic”. Acțiunea a fost organizată pentru Summitul mondial privind combaterea schimbărilor climatice 2018, în colaborare cu ICOMOS[53].

4.4. Inovarea

Anul european 2018 a inițiat un efort pe scară largă de promovare a formulării unor soluții inovatoare și de ultimă generație la problemele din sectorul patrimoniului cultural. Aceste realizări includ următoarele:

- publicația „Policy Review: Innovation in Cultural Heritage Research”[54] (Examinarea politicilor: Inovarea în cercetarea privind patrimoniul cultural), pachetul de rezultate CORDIS intitulat „Heritage at Risk: EU research and innovation for a more resilient cultural heritage”[55] (Patrimoniul în pericol: cercetarea și inovarea UE pentru un patrimoniu cultural mai rezilient) și publicația „Innovative solutions for Cultural Heritage”[56] (Soluții inovatoare pentru patrimoniul cultural);

47 http://openarchive.icomos.org/2083/
48 https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8fe9ea60-4cea-11e8-be1d-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-71040971
49 În conformitate cu Cadrul de acțiune de la Sendai pentru reducerea riscurilor de dezastre, ținta C (estimarea pierderilor economice directe), https://www.unisdr.org/files/43291_sendaiframeworkfordrren.pdf
50 https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d79a105a-a6aa-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF
51 https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000266098
52 https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/220f385f-76bd-11e9-9f05-01aa75ed71a1/language-en?WT.mc_id=Selectedpublications&WT.ria_c=677&WT.ria_f=3988&WT.ria_ev=search
53 https://www.globalclimateactionsummit.org/events/cultural-heritage-network-2/
54 https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1dd62bd1-2216-11e8-ac73-01aa75ed71a1
55 https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1dcbe60b-79ba-11e8-ac6a-01aa75ed71a1/
56 https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2a7477b0-e988-11e8-b690-01aa75ed71a1/language-en

– „Promovarea cooperării în Uniunea Europeană în ceea ce privește competențele, formarea și transferul de cunoștințe în profesiile din domeniul patrimoniului cultural” - un manual de bune practici destinat instituțiilor culturale și de învățământ[57];
– elaborarea unei noi ediții a „Monitorului orașelor culturale și creative”[58], un instrument de analiză comparativă pentru monitorizarea performanței „Orașelor culturale și creative” în Europa;
– proiectul-pilot comun UE-Consiliul Europei „STEPS”[59], care urmărește examinarea modelelor viabile de guvernanță participativă;
– proiectul comun UE-Consiliul Europei „The Faro Way”: a încurajat participarea la activitățile din domeniul patrimoniului cultural[60].
– raportul grupului de experți al UE privind guvernanța participativă a patrimoniului cultural[61].

5. MONITORIZARE - CADRUL DE ACȚIUNE EUROPEAN PENTRU PATRIMONIUL CULTURAL

Pentru a asigura impactul pe termen lung al anului european la nivel de politici, Comisia Europeană a publicat, la 5 decembrie 2018, Cadrul de acțiune european pentru patrimoniul cultural[62] [SWD (2018) 491], care stabilește o direcție comună a activităților legate de patrimoniu la nivel european, în principal în ceea ce privește politicile și programele UE.

Cadrul de acțiune este organizat în jurul a patru principii, cinci piloni și 65 de acțiuni.

Cele patru principii ale cadrului de acțiune european pentru patrimoniul cultural vizează o abordare axată pe oameni, integrarea la nivelul diferitelor politici ale UE, elaborarea de politici bazate pe date concrete și cooperarea între mai multe părți interesate.

Cele cinci domenii de acțiune sunt următoarele:

- Patrimoniul cultural pentru o Europă favorabilă incluziunii: participare și acces pentru toți;
- Patrimoniul cultural pentru o Europă durabilă: soluții inteligente pentru un viitor coerent și durabil;
- Patrimoniul cultural pentru o Europă rezilientă: protejarea patrimoniului aflat în pericol;
- Patrimoniul cultural pentru o Europă inovatoare: mobilizarea cunoștințelor și a cercetării;
- Patrimoniul cultural pentru parteneriate mondiale mai puternice: intensificarea cooperării internaționale.

De asemenea, cadrul instituie un nou grup multilateral de experți al Comisiei, format din părțile interesate din domeniul patrimoniului cultural[63], care va acționa ca platformă de consultare și schimb de bune practici în ceea ce privește politicile privind patrimoniul cultural durabil și participativ din Europa.

---

57 https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e38e8bb3-867b-11e9-9f05-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-98656174
58 https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/cultural-creative-cities-monitor/
59 https://www.coe.int/en/web/interculturalcities/cultural-heritage-and-diversity
60 https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/-/new-joint-project-the-faro-way-enhanced-participation-in-cultural-heritage-
61 https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b8837a15-437c-11e8-a9f4-01aa75ed71a1/language-en
62 https://ec.europa.eu/culture/sites/culture/files/library/documents/staff-working-document-european-agenda-culture-2018.pdf
63 https://ec.europa.eu/culture/news/call-applications-cultural-heritage-forum_en

6. EVALUARE GENERALĂ

Anul european a înregistrat succese în ceea ce privește consolidarea dimensiunii europene a patrimoniului cultural.

Într-o declarație adoptată la București, la 16 aprilie 2019, miniștrii culturii din UE au recunoscut[64] că „succesul Anului European al Patrimoniului Cultural 2018 s-a bazat pe un cadru adecvat de guvernanță cu implicarea mai multor părți interesate, pe un obiectiv tematic clar, pe angajamentul diferitelor părți ale societăților noastre și pe cooperarea la nivel transfrontalier”[65].

Aceștia au salutat Cadrul de acțiune european pentru patrimoniul cultural și și-au afirmat sprijinul față de continuarea acțiunilor UE în domeniu, în conformitate cu orientările exprimate în cadrul de acțiune.

Parlamentul European a susținut pe deplin Anul european și acțiunile ulterioare la nivelul UE în favoarea patrimoniului. Cu ocazia discuțiilor referitoare la rezultatele anului european în cadrul Comisiei pentru cultură, membrii acesteia au recunoscut că Anul european reprezintă unul dintre succesele semnificative ale acestei comisii, atât în ceea ce privește inițiativele politice, cât și în ceea ce privește punerea lor în aplicare. Ei au lăudat modelul de management integrat, spiritul de cooperare multilaterală al părților interesate și au solicitat o monitorizare ambițioasă[66].

7. CONCLUZIE

Anul European al Patrimoniului Cultural a avut un impact pozitiv asupra percepției patrimoniului cultural european ca resursă importantă pentru Europa. Prin evidențierea patrimoniului cultural european în agendele naționale și ale UE și prin mobilizarea unei game largi de actori, anul european a contribuit la dialogul intercultural despre trăsăturile culturale comune ale țărilor din Europa.

Având în vedere rezultatele Anului european al patrimoniului cultural și ținând seama de principiile identificate în cadrul de acțiune european, Comisia, împreună cu statele membre și cu părțile interesate din domeniul patrimoniului cultural, va continua să pună în aplicare o viziune pe termen lung pentru gestionarea, protejarea și îmbunătățirea patrimoniului cultural european.

64 https://www.consilium.europa.eu/media/39209/190416-bucharest-declaration-on-the-role-of-culture-in-building-europes-future.pdf

65 https://www.consilium.europa.eu/media/39209/190416-bucharest-declaration-on-the-role-of-culture-in-building-europes-future.pdf

66 Reuniunea Comisiei CULT din 2 aprilie 2019, http://europarl.europa.eu/elive/en/committees/video?event=20190402-0900-COMMITTEE-CULT